

SENSE OBLIDAR-SE DELS ACORDS DE PARÍS: les ciutats seran clau per a la lluita contra el canvi climàtic a l'era Trump

Alicia Pérez-Porro, responsable d'interacció política i relacions institucionals, CREA (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)

Ricardo Martínez, investigador sènior, ciutats globals, CIDOB

Igual que durant el primer mandat de Donald Trump, les ciutats nord-americanes han decidit fer un pas endavant i mantenir el seu compromís d'honorar els objectius climàtics internacionals malgrat la (segona) sortida dels EUA de l'Acord de París. En un món cada cop més urbà i davant el buit de lideratge polític internacional, les ciutats són models d'ambició climàtica i necessiten tenir el suport dels nivells de govern nacional i internacional.

825

FEBRER
2025

**Aquest article va ser publicat prèviament a El País*

El passat 20 de gener de 2025, Donald Trump va jurar el càrrec com a 47è president dels Estats Units. Sense perdre el temps, es va posar a signar ordres executives amb les quals confirmava moltes de les promeses fetes durant la seva campanya electoral, incloent-hi la sortida dels EUA de l'Acord de París. El fet que el segon país emissor de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera surti de l'eina multilateral per excel·lència per controlar-los, i, per tant, per minimitzar les conseqüències negatives del canvi climàtic a escala global, no és, en termes generals, una bona notícia per al món. Però, què passa amb l'acció climàtica *dins* els EUA?

No és la primera vegada que Trump és president, ni tampoc és la primera vegada que retira el país de l'Acord de París. Aleshores, igual que ara, l'esfera climàtica va contenir l'alè. Malgrat totes les seves polítiques allunyades o directament en contra de l'agenda internacional en matèria de clima, l'acció dels EUA en aquest àmbit es va ressentir menys del que els pronòstics inicials auguraven. I una de les explicacions és que moltes ciutats del país van decidir fer un pas endavant i complir amb els objectius de l'Acord de París de manera local tot i el seu govern federal.

Per què les ciutats són clau per a l'acció climàtica? Tot i que les ciutats només ocupen un 3% de la superfície del planeta, són responsables, aproximadament, del 70% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Això les converteix no només en una part del problema, sinó també en una part clau de la solució. A més, pel fet de tenir més flexibilitat que els governs estatals a l'hora d'implementar regulacions locals per reduir les emissions i promoure l'ús d'energies renovables, disposen de més marge

d'experimentació i innovació en matèria de política climàtica. En un món que, l'any 2050, tindrà el 68% de la seva població vivint en ciutats, els governs municipals poden jugar un paper transformador en matèria d'acció climàtica en posseir responsabilitats en àmbits clau de la política pública com ara la planificació urbana, la gestió d'infraestructures, la regulació de les construccions i la promoció de la mobilitat sostenible. Aquesta finestra d'oportunitat adquireix una dimensió estratègica sobretot a les ciutats del Sud Global, on té lloc el gruix del procés d'urbanització actual.

Tot i que les ciutats només ocupen un 3% de la superfície del planeta, són responsables, aproximadament, del 70% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Això les converteix no només en una part del problema, sinó també en una part clau de la solució.

Quan Trump va anunciar, l'any 2017, la decisió de retirar els EUA de l'Acord de París –que culminaria amb la seva sortida formal el 4 de novembre de 2020–, ho va fer declarant haver estat elegit per representar els ciutadans de Pittsburg i no els de París. La ironia, pròpia d'aquests temps convulsos, va voler que l'aleshores alcalde de **Pittsburg**, Bill Peduto, repudiés immediatament, en nom de la seva ciutat, la decisió del govern federal, reiterant el seu compromís d'honorar els objectius climàtics internacionals. No va ser l'única ciutat a fer un pas endavant. Durant aquest primer mandat, gairebé 300 comtats i ciutats nord-americanes, entre elles Nova York, San Francisco, Los Angeles i Chicago, es van unir en iniciatives com **We Are Still In** («Encara som dins»), i van impulsar polítiques locals climàtiques pròpies. En alguns estats, empreses i governs municipals van mantenir les inversions en infraestructures verdes i transport sostenible. Algunes urbs també van desafiar l'aposta de l'Administració Trump pels combustibles fòssils invertint en renovables. En definitiva, en el decurs d'aquells anys, les ciutats nord-americanes van mantenir el lideratge climàtic tant en l'àmbit nacional com internacional, demostrant que l'acció climàtica podia avançar, fins i tot sense el suport del govern federal. Això va permetre que els EUA es poguessin reincorporar ràpidament a l'Acord de París el 2021, quan Joe Biden va assumir la presidència del país i va reinstaurar polítiques ambientals a escala nacional.

Tornant al present, poc després que Trump signés l'ordre executiva, el multimilionari Michael R. Bloomberg, enviat especial del secretari general de l'ONU per a l'Ambició i les Solucions Climàtiques, va anunciar, a través de la seva **fundació filantròpica**, la decisió de suplir els EUA i mantenir el finançament de la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic (CMNUCC). És una aportació significativa si considerem que els Estats Units solen cobrir el 22% del pressupost del secretariat de la CMNUCC. Aquesta decisió, que també va tenir un precedent durant el primer mandat de Trump, reforça així mateix, la contribució de ciutats, estats i empreses nord-americanes als objectius climàtics internacionals. Segons un estudi de la **Universitat de Maryland**, el lideratge climàtic per part d'actors no federals nord-americans podria arribar l'any 2035 a una reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle d'entre el 54% i el 62% respecte als nivells del 2005.

El pes creixent de fundacions filantròpiques i actors del sector privat en l'acció climàtica és essencial, i encara ho és més en un context d'inacció a escala nacional. Tanmateix, les ciutats haurien de tenir el suport dels altres nivells de govern –nacional i internacional– i d'actors governamentals amb legitimitat política i experiència en el terreny. Davant l'**estancament del sistema multilateral** i el qüestionament de l'agenda climàtica a diversos països del món, les ciutats són models d'ambició climàtica amb la vista posada a l'interès públic; en especial al Sud Global, on les urbs han de fer front de manera simultània als impactes creixents del canvi climàtic i als dèficits en infraestructures i serveis. En un context de tensions geopolítiques i buits de lideratge internacional, la Unió Europea també n'hauria de prendre nota, reconeixent col·laboradors essencials a les seves pròpies ciutats tant de cara a la promoció del Pacte Verd Europeu com a l'impuls dels llaços de cooperació amb ciutats del Sud Global.